

DÖÖDDÖMUMMO

I — Mitenkä meinootta Jarkko ja Toni selevitä tästä sotkusta? Anssi huokaisi, kun tapahtunut onnettomuus oli yhdessä todettu. Elettiin koululaisten kesäloman ensimmäisiä päiviä, ja he seisoivat neuvottomina Kososen keltaisen ulkorakennuksen takana. Jarkko ja Toni olivat olleet siellä ilmakivääril-lä ammuskelemassa. Tyhjiin juomatölkkeihin he olivat tähdänneet, mutta jommaltakum-malta poikaselta oli kai ote livennyt, koska saunan pukuhuoneen ikkuna oli nyt hajalla. Kaareva halkeama kulki vinosti ikkunan poikki ja halkeaman keskellä oli pieni reikä. Sa-nottiin, että ilmakko oli silloin tehokas, kun se ei lasia useiksi palasiksi rikkonut. Vesa oli taas vaihteeksi Kososessa aikaansa kuluttamassa. Vesa oli kuullut, kun ulkorakennuksen takana oli kilahtanut. Hän oli juossut ensin paikalle, ja Anssi oli tullut perässä. — No sehän oli puhas vahinko, Toni virkkoi rauhallisella äänellä. — Siekö tuohon ikkunaan ammuuit? Anssi kysyi yhä vain huolestuneemman nä-köisenä. — Ka miehän siihen ammuin. Tuli kai laitettuu nuo tölökit liijan lähelle akkunoo, Toni myönsi. Vaikka he eivät olleet enää ihan pikkupoikia, terve harkinta tuppasi heiltä välillä vielä unohtumaan. Tietenkin ilmakivääriammunnalle olisi voinut löytyä jokin järkevämpikin paikka kuin ikkunan alle asetettu pölkynpuolikas. Mäkeä oli joskus laskettu vilkkaasti lii-kennöidyllä kylätiellä, vaikka metsiköissä olisi ollut vaikka kuinka monta yhtä hyvää ja pa-rempaakin mäenlaskupaikkaa. Kun into oli päällä, seurauksia ei muistettu aina ajatella. — Mitähän mummo tästä sannoo? Anssi mietiskeli ääneen. — No ei kai se nyt voi tästä sen kummemmin suuttuu. Kai se nyt ymmärtää, että vahinkoja sattuu ihe kullekkii välillä, Toni lausui. — En ois tuosta niinkään varma. Vuan sittenhän se nähhään. Aikanaan... Anssi lausui enteelliset sanat. Kai hän tiesi paremmin kuin kukaan toinen, kuin-ka ehdoton heidän Hulda-mummonsa oli tämän kaltaisissa asioissa. Tämä Dööddö-mummoksi ristitty vanhan kansan nainen oli aika pitkälti yhden asian ihminen: joko hän jostakusta persoonasta tykkäsi tai sitten ei. Joko hän jonkin asian hyväksyi tai sitten ei, välimuotoja ja kompromisseja hän ei juuri tuntenut. Viereisessä kyläkoulussa asuvaan Toni Korpelaiseen Dööddömummo oli alusta lähtien suhtautunut suurella varauksella. Tuskinpa kaksitoistakesäinen Toni oli koskaan Huldal-le mitään pahaa tehnyt tai sanonut, mutta silti Hulda oli aina häntä vähän kakkosella kat-sonut, kun tämä oli käynyt vierailemaan hänen lapsenlapsiensa Anssin ja Jarkon luona. Siitäkö se johtui, kun Toni sattui olemaan niin sanottua parempaa väkeä taustan-sa puolesta? Mene ja tiedä. Tonin Tuija-äiti tienasi elantoaan luokanopettajana kirkonkylän ala-asteella, ja hänen Markku-isänsä oli suuren maatilan ainoa perillinen, jonka ei tarvinnut tehdä oikein mitään toimeentulonsa eteen. Nimellisesti hän kyllä oli ammatiltaan maanviljelijä, mutta pelkäksi metsäkaupoilla ja muilla bisneksillä eleleväksi harrastusmaanviljelijäksi häntä selän takana Salokylässä ihan yleisesti kutsuttiin. Joistakin tämän kaltaisista syistä johtu-en Doroppalan murretta puhuva Dööddömummo suhtautui koko Korpelaisen porukkaan niin kuin suhtautui. Hulda Mänttärin päähän kun ei voinut mennä millään muotoa sellainen ajatus, että hyväkuntoinen alle neljäkymppinen perheenisä oli täysin joutilas mies, joka saattoi vaikka pari tuntia heittää tikkaa keskellä kirkasta päivää, olipa sitten pyhä tai arki. Silloin kun kaikki niin sanotut kunnan kansalaiset olivat töissä! □ II — Poliisi on soideddava paikalle! Ihan ehoddomasdi! Dööddömummo messusi ennen kuin oli kunnolla edes kuullut tapahtuneita tosiasioita. — No jospa nyt rauhotuttas kuitennii ensin... Ennen kun mittään käyvään piät-tämään... Että soitetaanko poliisille vai ei, Anssin ja Jarkon Maija-äiti yritti sanoa väliin. Se oli turha toive. Kun Hulda oli jotain päättänyt, eipä hänen mieltään voinut enää kukaan kääntää. — Poliisille soidetaan! Nyd ihan däsäda paikasda! Elettiin vielä 1980-lukua, jolloin missä tahansa maalaispitäjässä oli oma poliisilai-tos. Eivät he osanneet edes kuvitella, että joskus tulevaisuudessa lähin päivystävä poliisi saattaisi löytyä vasta jostakin sadan kilometrin päästä,

että tulevassa maailmassa syrjäky-lällä piti tapahtua törkeä joukkoraiskaus tai kammottava henkirikos ennen kuin poliisi saa-tiin paikan päälle asiaa tutkimaan. Lintukodossa he vielä elivät. Eräänä kesäkuun iltana muuan konstaapeli saapui Kososen pihaan harmaalla Ladalla. Poliisi oli yhteiskunnan palvelija. Totta kai poliisin piti tulla paikalle, kun eräs kiukkuinen mummo tunsu kokeneensa suurta vääryyttä. — No niin. Mitäs täällä sitten on tapahtunut? konstaapeli Mielikäinen kysyi nau-rahtaen, kun oli pysäköinyt Ladan varjopaikalle. — Nuapurin hulikaanipoika särki meildä saunan pukuhuoneen ikkunan. Se jädkä on suadava siidä dekosesdaan edesvastuuseen! Dööddömmummo oli murjonut risaisen baskerin päähänsä. Hän tuijotti päättäväi-sesti poliisietää naarmuisten pullonpohjalasiensa läpi ja kädet lanteillaan. Vesa ja toiset pojat oli kutsuttu paikalle, ja Maijakin seisoskeli sivussa. Toni Korpelainen oli pysynyt Kososesta visusti poissa viimeiset päivät. Kun hä-nelle oli tullut selväksi Hulda-mummon valtaisa suuttumus, hän oli käynyt välttelemään kaikkia kontakteja Anssiin ja Jarkkoon. Jari Oinoselle Hulda oli jo lausunut ikuisen portti-kiellon heidän taloonsa edellisenä talvena. Kun hän oli raaskinut tehdä tämän tempun Jarille, tuskinpa hän Toniakaan kävisi säälimään. — Vai niin, vai niin... No onkos tälle teolle joku silminnäkijä? konstaapeli Mieli-käinen kysyi tovin mietittyään. — Kyllä sen näki kaikki nää pojat. Ihan varmasdi näkiväd! Dööddömmummo jo kiihtyi. Poliisietä katsoi poikia ja kaivoi muistiinpanovälineet esille. Anssille tuli heti vai-keroina ilme, kun hän tajusi joutuvansa ehkä puhumaan. — No? Kukas pojista aloittaa? poliisi kysyi. Anssilla näytti olevan jo itkuun pillahdaminen lähellä. Anssi nyt oli sellainen vauhkoluonteinen ja meni helposti paniikkiin aika pienistäkin asioista. Jarkko sen sijaan tuntui aina olevan yhtä vakaa ja rauhallinen. Useat vanhemmat kyläläiset sanoivat, että Anssi oli perinyt äitinsä luonteen ja Jarkko isänsä. Sellaisena melko tasaisena eläjänä veljesten nuorena menehtynyt Armas-isä muistettiin. Rahan käyttäjänä Armas tosin oli kuulemma ollut aivan holtiton. Rahavai-keuksien takia he olivat Salokylään aikoinaan muuttaneetkin. Kun iso maatila oli mennyt vasaran alle metsineen päivineen, elintasossa oli pitänyt käydä tinkimään. Raha oli syynä siihenkin, miksi Hulda-mummo oli tullut Kososeen jöötä pitämään. Kaukonäköisyydessään hän oli ehtinyt pelastaa pienen osan maatilän omaisuudesta omiin kätköihinsä järjettömiä kauppvoja tekevältä vävyltään. Pakon edessä Maija-leski oli joutunut turvautumaan vakavaraisemman äitinsä apuun. Tämä asetelma oli luonnostaan tarjonnut Huldalle pomon paikan Salokylän keltaisessa tönössä. — Näitkö sinä sen ikkunan hajottamisen? poliisietä kysyi Vesaan katsoen, kun kukaan muukaan ei suutaan avannut. — En nähny, Vesa sanoi. — Mutta silti tämä Hulda nyt sanoo, että kaikki teistä sen näkivät. — Niin... Mutta en mie sitä silti nähny. Toni kuitennii tunnusti särkeneesä sen ikkunan. Kun oli vahingossa ampunu ilimakolla siihen. — Jaha. Vai niin, vai niin... Tämän kummempaa silminnäkijälausuntoa konstaapeli Mielikäinen ei saanut Ansilta ja Jarkoltakaan. Jarkko kyllä oli nähnyt kaiken, mutta eipä hänkään oikein osannut asioita sen kummemmin kuvailla. Anssi lähinnä vain hoohotteli ja pyöritteli lippalakkia kädestä toiseen, kun poliisi koetti häntä kuulustella. Se jäi Vesan mieleen pysyvästi, että Anssin farkkujen takataskussa oli silloin nallipyssy, vaikka he olivat siinä vaiheessa jo aika lailla ohittaneet pyssyleikit. — No minä nyt teen tästä asiasta rikosilmoituksen, kunhan pääsen takaisin polii-siasemalle kirjoituskoneen äärelle. Laitetaan asia vireille, konstaapeli virkkoi ennen kuin astui autoon. — Ja siinäkö kaikki? Dööddömmummo lähes parkaisi. — Juu... Siinä kaikki tällä erää. Mitäpä muutakaan tässä nyt voisi tehdä, Mielikäi-nen sanoi. — Eikö se Korpelaisen hulikaanipoika jouvukkaan däsä dekosesdaan edesvas-duuseen? — No se nähdään sitten myöhemmin. Tehdään nyt ensin rikosilmoitus ja katso-taan sitten, mitä tapahtuu. Poliisietä ei jäänyt sen enempää keskustelemaan. Rikospaikalla hän ei ollut käynyt ollenkaan. Tämä seikka piirtyi Vesan

mieleen pysyvästi: että näinkö viranomaiset ja muut paperinpyörittelijät näitä asioita hoitelivat. Tekivät vain raporttejaan pelkkien lausuntojen perusteella ja asioihin sen syvällisemmin perehtymättä. Ei heillä ollut sellaiseen aikaa 1980-luvulla eikä varsinkaan sen jälkeen. — Dää ei jä dähän! Dööddömummo meuhkasi, kun harmaan Ladan takavalot olivat häipyneet näköpiiristä. III Asia ei jäänyt siihen. Jo seuraavana aamuna Dööddömummo soitti Toni Korpelaisen Markku-isälle ja käski häntä tulemaan paikan päälle konfliktia selvittämään. Pitkälliset keskustelut eivät kuitenkaan johtaneet mihinkään, koska vauhtiin päästyään Dööddö-mummo ei pysynyt ollenkaan asiassa. Hänelle ei riittänyt, että Markku olisi korvannut To-nin hajottaman ikkunan, vaan hän kävi väittämään ihan pakkana, että Toni oli särkenyt kaksi muutakin ties milloin hajonnutta ikkunaa. Naapurin setä oli tarkka rahoistaan ja tunsu talouselämän lainalaisuudet kuin omat taskunsa. Harrastusmaanviljelyn ohella Markku harjoitti myös osakekauppoja, arvo-papereilla pelaamista ja muita sen kaltaisia bisneksiä. Ehkäpä Hulda ei voinut sietää Kor-pelaisen Markkua tämänkään seikan vuoksi; kun ukko tuli mukavasti toimeen käsiään mihinkään oikeaan työhön likaamatta ja sai nukkua arkipäivinäkin vaikka kahteentoista saakka. Eihän Luoja voinut laiskoja elättää. Kateuden kyy oli tainnut tehdä pesän Dööddömummon sisimpään, mutta tuskin-pa hän olisi myöntänyt tätä raadollista puoltaan muille ihmisille edes pistoolin piippu ohimolla. Riepoihan se niin tavattomasti mieltä, kun joku pärjäsi elämässä pelkillä perin-nöilläään ja liikemiestaidoillaan. Ihan hyvissä aikeissa Markku kai tuli Kososen pihaan keskustelemaan, mutta jo pian hän joutui toteamaan, ettei naapurin voimanainen ollut nyt neuvottelutuulella. Niinpä Mark-kukin veti herneen sieraimensa, eikä antanut enää tuumaakaan periksi. — Enhän mie nyt mihin tahasa suostu. Sen yhen ikkunan voisin ehkä vielä mak-soo, vaikka siitäkään ei voija sannoo satavarmasti, että mejän Toni ois sen särkeny. Mutta enhän mie nyt käy korvoomaan niitä muita ikkunoita, joitten särkymiseen Tonilla ei oo ossoo eikä arpoo. Joku raja sentään... Markku murahteli, kun Hulda oli hänelle vaati-muksensa jo useampaan kertaan esittänyt. — Vai ed meinoo maksoo! Ukolla on rahhoo kun Roope Ankalla ja sidden sen dallous kuaduu näin pieneen korvaukseen. Röyhkeedä meininkii! Dööddömummo mes-susi. — Ei tässä oo nyt kyse rahasta vuan periaatteesta. Kaikkeehan voipi vuatii, mutta kaikkeen ei pie suostuu. Joku raja siinä olla pittää, Markku sanoi entistäkin päättäväi-semmin. — No sen yhen ikkunan ainakii suad luvan maksoo! — Ka enpä tiijä ennee siitäkään... Kun ei se tosijaankaan oo ies täysin varmoo, että mejän poika sen särki. Yhtä hyvin se suatto olla Jarkkokii, joka siihen vahingossa ilimakolla ampu. Pojat on poikia... Yhelle immeiselle ne sannoovat näin ja toiselle ihan päinvastoin. Kun mie jututin poikoo äsken, ei se ollu ennee ollenkaan varma, kumpi heis-tä oli syyllinen. Oliko se Toni vai oliko se Jarkko... — Se siun poika valehdelloo! Samanlaisia konnia dyö oodda koko sakki! Däysiä roisdoja ja verenimijöidä! Hulda raivosi niin lujasti, että sylkeä jo lensi tekohampaitten ta-kaa. — Nähtävästi tätä keskustelluu ei huoli ennee jatkaa, Markku huokaisi. — Ja siekö sidden ed meinoo miulle middään maksoo? — No en meinoo. En tosijaankaan... Kun tää nyt kerta tälle linjalle lähti. Joku raja olla pittää... Ja periaatteista on syytä pittee kiinni, jos tässä mualimassa meinoo pärjätä. — Nyt sie äijä suad painuu hevonnvidduun däldä dondilda! Deijän porukalla ei oo ennee middään asioo meille! — Uskotaan, uskotaan... Lähen kyllä ihan vappaaehtosesti. Ei tarvihe ennee toista kertoo poliisiasemalle soitto, Markku lausui melkeinpä jo hyväntuulisesti. — Sano dää miun käsky myös sille siun hulikaanipojalle! Ei oo hiänkään meille ennee dervedullu! — Kyllä mie sen hälle kerron. Oo huoletta Hulda. Tää asia tuli kyllä hyvin sele-väks. Varmaan Dööddömummo olisi saarnannut vaikka iltaan saakka, mutta Markku ei jäänyt häntä enää kuuntelemaan. Vaikka tilanne oli kai vakava, olihan siinä paljon koomisiakin puolia. Vesan täytyi pidätellä naurukohtausta useamman kerran, kun hän oli Kososessa kylässä vielä pari

tuntia. Hulda Mänttärillä jäi levy päälle, eikä hän näyttänyt rauhoittuvan millään ilveellä. Kavereittensa takia Vesa ei kuitenkaan rohjennut ääneen naurahtaa edes silloin, kun mummo oli poissa näkyviltä. Tietenkin Anssin ja Jarkon piti yrittää olla isoäitinsä puolella, vaikka hän jo aika pehmoisiakin puhui. Vaikutti aivan siltä, että Dööddömummo oikein kiihdytti itseään koko ajan vain suurempaan raivoon. Koska poliisisedän kanssa oli käynyt niin kuin oli käynyt, kohta Hulda näki virkavallankin vihollisenaan. — Ne on salaliidossa duon kuningas Korpelaisen kanssa! Sammoo rosvosakkii ne kaikki on! Mitä enemmän Dööddömummo itseään kiihdytti, sitä enemmän hän löysi vaino-ajiaan ja vihollisiaan joka puolelta. Lopulta melkeinpä koko kylä tuntui olevan tavalla tai toisella häntä vastaan, ne parempiosaiset kyläläiset ainakin. □ IV

Dööddömummo sai tahtonsa läpi: Toni Korpelainen ei enää koskaan Kososen taloon ja-lallaan astunut. Luonnollisesti se toi melkoisen särön Kososen poikien ja Tonin välisiin suhteisiin. Vaikeaahan heidän oli olla enää ainakaan bestiksiä, kun Tonille oli annettu porttikielto Kososen taloon. Eivät he toisilleen suoraan vihoitelleet, mutta enemmän tai vähemmän väkimmäiseksi heidän kommunikointinsa muuttui. Aikaisemmin Kososen veljekset ja Toni olivat käyneet yhdessä ongella ja räksän-pesillä, mutta eipä Tonia tämän jälkeen enää mukaan pyydetty. Ja jos olisi pyydettykin, tokkopa hän olisi kovin innokkaasti messiin lähtenyt. Totta puhuen Toni oli ollut jo aikaisemmin hieman ei toivottu henkilö Salokylän poikaporukoissa. Poikien maailmassa loppujen lopuksi aika vähäinen syy saattoi johtaa siihen, että kohta yksi heistä oli syrjitty tai kiusattu tapaus. Sekin saattoi riittää eristämi-seen, kun jollakulla pojalla oli hienempi polkupyörä tai enemmän taskurahaa käytössään. Vielä raskauttavampaa oli, jos poika oli opettajien lellikki tai sattui vaikkapa har-rastamaan kuorolaulua tai pianon soittamista. Yläasteella viimeistään tällainen poika lei-mattiin himppeli homppeliksi. Jos poika kirjoitti runoja tai kävi balettitunneilla, silloin aina-kin hän oli takuvarma hinttari. Näin heteronormatiivisessa yhteisössä he siinä maail-manajassa vielä elivät. Toni ei harrastanut balettia eikä digannut klassista musiikkia, mutta se vastenmielinen piirre hänessä oli, että hän oli liian hyvää pataa opettajien ja aikuisten kanssa. Kovin her-kästi hän meni kantelemaan milloin kenenkin pojan vanhemmille, jos sattui näkemään toisten poikien tekevän jotain kiellettyä. Sekin herätti pahaa verta, kun Toni oli aikuisille niin kiltti ja kohtelias ja tuli niin hyvin juttuun tyttöjen kanssa. Koska Tonilla oli hieman viirumaiset silmäkulmat, häntä käytiin nimittelemään Kinkki Kiinalaiseksi. Erään kerran Vesa, Anssi ja Jarkko innostuivat piirtelemään kymme-niä pilakuvia Kinkki Kiinalaisesta, joita he sitten kiinnittelivät nastoilla kyläkoulun ympäril-lä oleviin puihin. Korpelaisen perhe asui koulun yläkerrassa sijaitsevassa pienessä kunnan vuok-ra-asunnossa vuoteen 1985 saakka, jolloin he saivat Markun kotitalon täydellisen perus-korjauksen teetettyä valmiiksi. Tietenkin Toni löysi melko pian poikien tekemät pilakuvat pihapuista ja oli niistä ymmärrettävästi vihastunut. Olihan se selvää kiusaamista. Vesa oli edelleen Kososen poikien hyvä kaveri ja meni virran mukana. Hänestäkin tuli Tonin pilkkaaaja ja aika usein hän oli tässä touhussa jopa päällepäsmärinä. Vesan ideasta he menivät yhtenä yönä Dööddömummolta ja Maijalta salaa metelöimään ja häiriköimään Korpelaisten ikkunan alle. Naamarit päässä he tätä sabotointiaan tekivät, mutta kyllähän heidät silti tunnis-tettiin. Pienessä kylässä oli vaikeaa tehdä mitään kiellettyä tuntelemattomana. Leikki loppui lyhyeen, kun Tonin Tuija-äiti tyrkkäsi ikkunan auki ja lähetti poikaset hyvin kauas. Niin vihaisesti hän pojille huusi, että he saivat äkkiä jalat allensa. Yhdessä vaiheessa Tonista kuitenkin tuli jälleen lyhyeksi ajaksi Vesan liittolai-nen, kun Dööddömummo kirkastui Vesalle eräästä tekosesta. Tuolloin Vesa ja Jarkko sai-vat neronleimauksen tehdä nuotion Kososen ulkorakennuksessa sijaitsevaan halkova-jaan. Idioottimaisinta kai oli, että nuotio sytytettiin Vesan kotoa pihistetyllä ruohonleikkurin bensiniillä. Liiteri oli täynnä rutikuivia koivuhalkoja, mutta nuotio vain piti viritellä keskelle kulkuväylää

bensalla valelluilla klapeilla! Missä mahtoi poikien järki silloinkin olla? Sillä kerralla Vesakin oli hyvin lähellä saada porttikiellon Kososen taloon. Lapsel-lisessa typeryydessään he eivät edes älynneet millään tavalla peitellä rikosjälkiään. Kun halkovajan keskeltä löytyivät hiiltyneet halot ja puolikas bensapullo, eipä siinä ollut paljon vastaan väittämistä. Jotain paukkua he kai olivat yrittäneet epätoivoisesti tehdä. Asia kuitenkin ratkesi jotenkuten siististi, kun Vesan Tuomas-isä otti ohjat käsiin-sä pitämällä pojalleen ankaran puhuttelun. Sillä kerralla Vesa sai tukkapölyä aivan ai-heesta, ja Dööddömummolle tämä tieto riitti. Tämän tapauksen jälkeen Vesa kuitenkin oli jonkin aikaa käymättä Kososen poi-kien luona. Silloin hän tunsi suurta sympatiaa Tonia kohtaan. Heillä oli yhteinen vihollinen: se vietävän Dööddömummo. □ V — Täys mulukku se Dööddömummo on! Ihan täys kyrpä se on! Toni ärähteli, kun he kävelivät koulun ympärillä olevassa metsikössä. Toni ei yleensä käyttänyt niin karkeaa kieltä. Ehkä juuri siksi Vesa oli niin positii-visesti yllättynyt; Toni ei ollutkaan täysi nössöpoika. — No onhan se. Miunkii mielestä, Vesa myönteli. — Miks sen pitikii muuttaa tänne Savonlinnasta? Ois vuan pysyny siellä. — Ka sanoppa muuta... Paljon mukavampoo oli käyvä Kososessa, kun se yks pirttihirmu ei ollu siellä. Nyt siellä ei voi tehdä ennee mittään mukavoo. Telekkarikkii laite-taan kiinni jo kymppiutusten jälkehen. — Dööddömummo on täys piru! Toni raivosi. — Niin on! Ihan täys piru! Vesa säästi parhaansa mukaan. Kumpi heistä sen keksikään, mutta kohta he alkoivat purkaa vihaansa nuoressa koivikossa tiheästi kasvaviin koiranputkiin. Jompikumpi oivalsi silmänräpäyksessä, että viattomat koiranputket olivat ikään kuin dööddömummoja. Ne kaikki piti heti hakata ja pot-kia tuhannen päreiksi. — Tapetaan dööddömummoja! Vesa hihkui. — Joo! Tapetaan ne kaikki pois! Toni uhosi. Jokainen vastaan osuva koiranputki kaadettiin armottomasti nurin tai revittiin maasta irti juurineen pävineen ja pilkottiin silpuiksi. Raivokkaat riemunkiljahdukset kai-kuivat koulun metsikössä. Kai se heille ihan hyvää terapiaa oli, kun he saivat purkaa pa-toutumiaan harmittomiin koiranputkiin. — Tuollakii on yks dööddömummo! Heti se nurin! — Tuolla on kaks dööddömummoo! Mie revin ne irti! Vesan vanhemmat eivät kai olleet epäilyttäviä tapauksia Dööddömummon mustalla listal-la toisin kuin Korpelaisen porukka. Jos Dööddömummolla olisi ollut entuudestaan jotain hampaankolossa Vesan isää ja äitiä kohtaan, aivan varmasti Kososen ovi olisi heiltä sul-keutunut. Vesa sattui kuulemaan erään vanhempiansa salaiseksi tarkoitetun keskuste-lun. — Kai se Hulda meijät vielä hyväksyy, Marjatta-äiti naurahti. — Ka eiköhän tuo... Ei olla onnistuttu suututtamaan häntä, Tuomas-isä myön-teli. — Vuan olihan se Toni siinä Kososessa joka päivä jatkuvana muanvaivana. Kyl-lähän mie sen toisaalta ymmärränkii, että se alako Huldoo jo riepomaan. Kun kylän rik-kaimman miehen poika istu heillä monta kertoo ruokapöyvässäkkii tai herkkuja naposte-lemassa. Tuskinpa sitä vieraanvarasuutta oli kovin paljon toispäin, jos Anssi ja Jarkko millon sattuvat Tonin luona käymään, äiti vielä virkkoi. — Niin... Suattohan se vähän niinkii olla. — Korpelaiset on tunnetusti hyvin nuukia ja rahoistaan tarkkoja. Sellasii ne on kuulemma olleet jo usseemmassa polovessa. Tamminotkon tilahan oli aikonaan ihan maankuulu siitä, mitenkä niukasti siellä rengit ja piiat ruokittiin. Sama se oli kuulemma ollu palakkojenkii kanssa. Joka markka oli tiukassa, kun palakan maksamisen aika oli kä-sillä. Äiti sanoi asioita napakasti, mutta isä oli usein melko varovainen mielipiteissään. Markku Korpelaisen isävainaja Aatos oli aikoinaan toiminut pankinjohtajana Punkaharjul-la. Kylän puheitten mukaan Aatos oli siirretty virastaan ennenaikaisesti eläkkeelle suun-nattoman pihiytensä takia. Pankkilainaa hakevalla maanviljelijällä tai sahan omistajalla oli saattanut olla vakavarainen talous ja hyvät vakuudet, mutta silti Aatos oli viimeiseen asti koettanut kaikin keinoin estellä lainan myöntämistä milloin mihinkin uhkatekijään ve-doten. Pankkitoiminta ei tietenkään voinut loputtomasti kestää niin suurta varman päälle pelaamista. Niinpä Aatos oli vapautettu pankinjohtajan tehtävistään

eläkkeelle jo alle 60-vuotiaana. Vanhoilla päivillään Aatos oli ilmeisesti tullut tunnontuskiin, koska muutamia vuosia ennen kuolemaansa hän oli alkanut käydä ahkerasti helluntailaisten pitämässä tupakokouksissa. Valkeissa teltoissa pidettäviin herätyskokouksiinkin hän oli saapunut useita kertoja ja olipa välillä astunut jopa katumuspenkkiin syntejänsä anteeksi saamaan. Kun Aatos oli elänyt viimeisiä elinkuukausiaan Tamminotkon kartanon perähuoneessa, maallikkosaarnaaja Veikko Hataara oli vierailut hänen luonaan harva se ilta. Isännän nimenomaisesta pyynnöstä saarnamies oli aina kartanoon saapunut. Ei tiedetty varmuudella, mitä näitten vierailujen aikana oli keskusteltu, mutta kai niissä oli käyty läpi iankaikkisuuskysymyksiä. Tuskinpa Aatos Korpelaisen kaltainen arvonsa tunteva mies ihan pikkujuttujen takia oli lahkolaissaarnaajaa vaivannut. Yleensä tavallinen kylän väki kävi Tamminotkolla vain aivan välttämättömiä asioita toimittamassa. □ VI Jonkin aikaa Salokylän väki muisti päivitellä tätä erästä tapausta, jolloin Hulda Mänttari soitti poliisin paikalle yhden särjetyn ikkunan takia, mutta kun aika riensi eteenpäin, mon-ta muuta paljon mielenkiintoisempaa tapausta meni sen edelle. Mutta jos Tamminotkon harrastusmaanviljelijästä tuli jotain muuta puhetta, Huldin ja Markun avoin konflikti saat-toi vielä pulpahtaa esille pitkänkin ajan päästä. Erään tällaisen keskustelun Vesa kuuli kaupalla. — Kaikenlaisiin juttuihin se polliisikkii joutuu sotkeentummaan... — No sanoppa muuta. Varmaan viranomaisilla ois tärkeempeekii tekemistä kun selevitellä yhtä vahingossa hajotettua ikkunoo. Kai tuon asian ois voinu hoitoo ilman polliisiikii. — No ihan varmasti ois voinu. Ois vuan Tamminotkon Markku maksanu sen yhen särkyneen akkunan ja sillä selevä. Ois vuan huitassu kämmenellään muille Huldin vaatimuksille. — Just näin. Vuan kun se Markkukii on mikä on... Hälläkii on ne periaattees, joista se ei tietenkään voi yhtään joustoo. Eihän se koskaan anna yhteisvastuukerräykseenkään lantin lanttii. Ja senkii se kuulemma tekköö periaatteen vuoks. — Issääsä ja sukkuusa on tullu... Ei voi muuta sannoo. Vuan näinköhän tulloo Markullekkii vielä katumus, kun se viikatemies alakaa olla selän takana? — Mää tiijä, mää tiijä... Siinä vaiheessa kun se raha ja ommaisuus ei paljoo en-nee lohduta. Viimesessä vuotetuksessa ei oo ennee taskuja... Dööddömummo pysyi enemmän tai vähemmän vainoharhaisena vuodesta toiseen. Aika onnettomaan tilaan hän päätyi siinä vaiheessa, kun Maija-leski löysi kuin löysikin vielä uuden miehen, erään Savonlinnan Nätkillä asuvan Enskan. Dööddömummo oli kovasti tätä suhdetta vastaan: kun hänen arkana ja tahdottomana pidetty tyttärensä hakshti mieheen vielä liki neljäkymppisenä naisena. Toisaalta Dööddömummo ei kuitenkaan voinut estää kahden aikuisen seurustelua. Kun Enska astui kuvioihin, yhteiselosta Dööddömummon kanssa ei voinut tulla enää mitään. Niinpä Maija keräsi kimpsunsa ja kampsunsa ja muutti poikien kanssa Ens-kan luokse Savonlinnaan. Naimisiinkin he menivät, koska Enska kuului helluntaiseura-kuntaan, eikä tässä herätysliikkeessä tuolloin avopareja suvaittu. Avioliiton solmimisen jälkeen myös Maija kävi uskovieen kasteella ja liittyi helluntaiseurakuntaan. Dööddömummo jäi yksin. Pari vuotta hän vihoitteli Maijalle eikä paljon pitänyt poi-kiinkaan yhteyttä, mutta kun Maija sai aikanaan tyttöauvan Enskan kanssa, rautarouva hieman sulii ja hyväksyi tyttärensä valinnat jotenkuten. — Eihän se Maija ois koskaan piässy siitä dominoivasta äitistään eroon, jos se ei ois sitä Einoo löytäny, Vesan isä kerran tuumasi. — Ka niihän se mahto olla. Napanuora piti katkasta vaikka sitten sillä tavalla, Mar-jatta-äiti myönteli. Monista kummallisuuksistaan huolimatta Dööddömummo kuitenkin tykkäsi paljon lasten-lapsistaan. Katja-pienokaisen myötä hän kykeni hyväksymään Enskan siinä määrin, että kykeni jopa juomaan kahvia hänen kanssaan saman pöydän äärellä ihmeemmin päättään aukomatta. Suuressa yksinäisyydessään Dööddömummo pyysi Tuomaan ja Marjatan erään kerran ihan varta vasten kylään. Pöytä oli koreana, eikä Huldalla näyttänyt olevan mitään

kiirettä vieraitten pois lähtemisen kanssa. Tällä kyläilyreissulla tosin kävi ilmi, että Korpe-laisia Hulda inhosi edelleen, ehkä jopa enemmän kuin aikaisemmin. — Mihinkäs se tiikeri rajoistaan pääsis, Tuomas huokaisi jälkikäteen. Niinpä niin. Oikeassa elämässä tilanteet menivät toisin kuin amerikkalaisissa nyyhkyleffoissa.